

Etelä-Savon hyvinvointialueneuvottelu

Paikka: Skype

Aika: 11.11. klo 9-12

Alueen edustajat

Etelä-Savo

muutosjohtaja Sami Sipilä, Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä
kuntayhtymän johtaja Risto Kortelainen, Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä
pelastusjohtaja Seppo Lokka, Etelä-Savon pelastuslaitos (osiot 1-2)
perusturvajohtaja Paula Tiihonen, Pieksämäen kaupunki
kuntayhtymän johtaja Ilkka Jokinen, Vaalijalan kuntayhtymä
vanhus- ja vammaistalvelujen johtaja Niina Kaukonen, Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä
terveystalvelujen johtaja Santeri Seppälä, Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä
perhe- ja sosiaalistalvelujen johtaja Satu Auvinen, Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä
hankepäällikkö Paula Pusenius, Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä / Rakennuudistushanke
hankepäällikkö Kirsi Leinonen, Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä / Tulevaisuuden sote-keskus –hanke

Itä-Savo

kuntayhtymäjohtaja Panu Peitsaro, Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
johtajaylilääkäri Jaana Luukkonen, Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
perusterveydenhuollon johtaja ylilääkäri Veikko Karvanen, Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
sosiaalistalveluiden tulosaluejohtaja Jorma Hongisto, Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
projektipäällikkö Pia Karttunen, Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä/ Tulevaisuuden sote-keskus –hanke ja Rakennuudistushanke
projektikoordinaattori Leena Korhonen, Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä/ Rakennuudistushanke

Ministeriön edustajat

osastopäällikkö Kari Hakari, STM puheenjohtaja
johtaja Taina Mäntyranta, STM
erityisasantuntija Antto Korhonen, VM
pelastusneuvos Janne Koivukoski, SM
neuvotteleva virkamies Tiina Snellman, SM
aluekoordinaattori Erja Mustonen, THL
arviointipäällikkö Ritva Kannisto, THL
erityisasantuntija Maarit Hiltunen-Toura, STM sihteeri

Muistioon on kirjattu pääosin Etelä-Savoa ja Itä-Savoa koskevat huomiot erikseen. Näissä tilanteissa on käytetty termejä Etelä-Savo ja Itä-Savo. Tuleva Etelä-Savon hyvinvointialue käsittää molemmat alueet. Siltä osin, kun neuvotte- luissa käsiteltiin tulevaa Etelä-Savon hyvinvointialuetta, niin käytettiin termiä Etelä-Savon hyvinvointialue.

OSA 1 klo 9-10.20

1. Tilaisuuden avaus ja osanottajien toteaminen

Puheenjohtaja Kari Hakari aloitti kokouksen klo. 9.02 ja todettiin läsnäolijat.

2. Kokouksen sihteerin valinta ja asialistan hyväksyminen

Sihteeriksi valittiin Maarit Hiltunen-Toura ja hyväksyttiin asialista.

3. Neuvotteluiden tausta

Puheenjohtaja Kari Hakari kävi läpi neuvotteluiden taustaa ja keskeisiä periaatteita. Neuvotteluiden keskeisiä periaatteita ovat: *Osapuolten välinen luottamus* rakennetaan ministeriöiden ja tulevien hyvinvointialueiden välisen jatkuvan vuoropuhelun kautta, *Yhteinen tilannekuva* auttaa ohjaamaan tulevien hyvinvointialueiden toimintaa ja taloutta kokonaisuutena sekä *Kansallinen ohjaus keskittyy* tulevien hyvinvointialueiden *järjestämistehtäviin* - ohjaaminen EI tarkoita alueiden tehtäviin tai palvelutuotantoon puuttumista.

Hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta (järjestämisvastuu), hyvinvointialueen asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelu-kokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden: yhdenvertaisesta saatavuudesta; tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä; tuottamistavan valinnasta; tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta; sekä viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä. Sote-järjestämislain 24 § (Sosiaali- ja terveysministeriön neuvottelut hyvinvointialueen kanssa) määrittelee neuvotteluiden lähtökohdat sekä keskeiset asiakokonaisuudet.

4. Alueen nykytila ja strategisen tason kehittäminen

4.1. Kooste alueen nykytilasta sekä alueellisen valmistelun ja yhteistyön tilanteesta

Puheenjohtaja kävi taustamuistion (liite 1.) pohjalta läpi alueen tilannetta.

Etelä-Savo: Alueen haasteina on ikääntynyt väestö ja suuri palvelutarve. Sekä 65 että 75 vuotta täyttäneiden osuus on maan sairaanhoitopiireistä toiseksi suurin, samoin palvelutarve, joka on uusimpien laskelmien mukaan 23 prosenttia keskivertoa suurempi. Etelä-Savon sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä tuottaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut seitsemälle kunnalle, Pieksämäelle ja Joroisille erikoissairaanhoidon osalta. Hallinnollinen ja toiminnallinen integraatio Etelä-Savon alueella on edesauttanut palvelujen yhteensovittamista ja toiminnan kehittämistä. Vammaispalvelujen piirissä olevia asukkaita on alueella muuhun maahan verrattuna paljon. Palvelujen painopistettä siirretään vähitellen vammaisten erityispalveluista peruspalveluihin.

Itä-Savo: Alueen haasteena on maan ikääntynein väestö ja pieni, noin 40 000 asukkaan väestöpohja. Niin 65 kuin 75 vuotta täyttäneidenkin osuus on Itä-Savossa maan suurin. Myös sote-palvelujen tarve THL:n vuonna 2020 päivittämien laskelmien mukaan on maan suurin. Väestömäärän ennustetaan vähenevän noin 16 prosentilla vuoteen 2030 mennessä ja ikääntyneiden osuuden kasvavan vielä vajaalla kymmenellä prosentilla. Sairastavuusindeksi on keskimääräistä korkeampi, mutta ikävakioitunakin matalampi kuin naapurimaakunnissa, Etelä-Karjalaa lukuun ottamatta. Positiivisena asiana edellisessä arvioinnissa nousi esiin lasten ja nuorten hyvinvointi kouluterveyskyselyn perusteella. Kuntien taloustilanne parani edellisestä vuodesta. Asukaskohtaiset sosiaali- ja terveydenhuollon tarvevakioidut menot olivat maan suurimmat. Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän integroitu organisaatio edesauttaa toiminnan yhteensovittamista niissä kahdessa kunnassa, joissa se järjestää kaikki sote-palvelut.

Itä-Savo: Kuntayhtymäjohtaja Panu Peitsaro kertoi, että Itä-Savon näkökulmasta alueellisen valmistelun eteneminen yhdessä edellyttää molemminpuolisen luottamuksen rakentamista Etelä-Savon ja Itä-Savon välillä. Tällä hetkellä Itä-Savossa valmistaudutaan kevään valiokuntakuulemisiin. Varsinainen Etelä-Savon hyvinvointialueen valmistelu ei etene ennen valiokuntakuulemisiä ja lopullisia päätöksiä. Yhteistyö on kuitenkin mahdollista soveltuvin osin valtioneuvoston hankkeissa sekä Etelä-Savon ja Itä-Savon yhteisissä selvityksissä. Etelä-Savon hyvinvointialueella ei ole maakuntaa edustavaa muutosjohtajaa. Ennen väliaikaishallinnon perustamista on nimitettävä yhteinen muutosjohtaja. Yhtenä Etelä-Savon ja Itä-Savon yhteisenä selvityksen kohteena on diagnoosien kirjaaminen.

Etelä-Savo: Kuntayhtymän johtaja Risto Kortelainen kertoi, että Etelä-Savon näkökulmasta Etelä-Savon ja Itä-Savon yhteistä Etelä-Savon hyvinvointialueen valmistelua vaikeuttaa kysymys erikoissairaanhoidon ja erityisesti leikkaustoiminnan järjestämisestä. Valmistelua tehdään toistaiseksi erillään. Itä-Savon kunnista Rantasalmi ja Sulkava ovat tehneet päätökset Etelä-Savon sote-uudistuksen muutosohjelman valmisteluun liittymisestä. Etelä-Savo ja Itä-Savo ovat aloittaneet yhteisen Sote-rahoituksen projektin. Etelä-Savon näkemyksen mukaisesti Savonlinnan keskussairaalan asema päivystävänä sairaalana turvataan ja Mikkelin keskussairaala kehitetään 10 erikoisan sairaalaksi. Etelä-Savo ehdottaa, että Sosiaali- ja terveysministeriö kutsuu Etelä-Savon ja Itä-Savon edustajat yhteistyöpalaveriin alueellisen valmistelun edistämiseksi.

Etelä-Savon alueella Etelä-Savon hyvinvointialueen valmistelu on käynnistynyt. Peruspalvelujen ja erikoissairaanhoidon integraatio on edennyt. Vaikeutena on, että kansalliset järjestelmät mm. tilastoinnissa eivät tue integraatiota. Alueella on kehitetty erityisesti palveluverkkoa ja palveluprosesseja on uudistettu. Kehittämisen painopisteinä ovat digi- ja e-ratkaisut. Isoimmat haasteet ovat perusterveydenhuollon vastaanottopalveluissa, jossa on lääkäri- ja hoitajapulaa. Sote-kustannukset ovat maan korkeampia, tarvekertoimiin suhteutettuna kustannukset ovat lähtökohtaisesti hallittavissa. Aster-hanke tarjoaa jatkossa uuden sukupolven alusta- ja toimintaympäristön.

Etelä-Savon alueella toimii Vaalijalan kuntayhtymä, joka tuottaa sosiaalipalveluja ylimaakunnallisesti ja valtakunnallisesti.

4.2. Pelastustoimen tilanne

Pelastusneuvos Janne Koivukoski sisäministeriöstä (SM) kertoi pelastustoimen uudistuksesta ja sen tavoitteista osana sote-uudistusta. Uudistuksessa varmistetaan, että hyvinvointialueiden pelastuslaitoksilla on jatkossakin mahdollisuus tuottaa ensihoitopalveluja koko maassa, pelastustoimen ja terveystoimen yhteistyönä. Pelastustoimi käy lisäksi oman sisällöllisen neuvottelun tämän neuvottelun jälkeen. SM osallistuu nyt ensimmäistä kertaa alueiden kanssa käytävään neuvotteluun. Pelastustoimen tuottama osuus taustamuistiosta kattaa koko valtakunnan tiedot ja on kaikille alueille tällä kertaa sama. Pelastustoimen osalta tarkasteltuna uudistus on toiminnallisesti helpompi toteuttaa, koska pelastustoimi on jo alueellisesti organisoitu. Hallinnon ja rahoituksen osalta ollaan kuitenkin samassa tilanteessa kuin sosiaali- ja terveystoimi. Yhteistyö toimialojen kesken väliaikaishallintoon ja hyvinvointialueiden toimintaan valmistauduttaessa on tärkeää erityisesti yhteisiä henkilöstöhallinnon ja ICT-järjestelmiä rakennettaessa.

Alueen pelastusjohtaja Seppo Lokka kertoi pelastustoimen alueellisesta tilanteesta. Etelä-Savo on harvaan asuttua aluetta, jossa on laajat vesistöt. Kausiasuminen on todella merkittävä tekijä alueella. Esimerkiksi Puumalassa on kaksinkertainen määrä tehtäviä kesäkuukausina. Riskiaika, jolloin henkilöstöresurssia tarvitaan normaalia enemmän on 1.4.-31.8.. Haasteena on tuolloin pelastustoimen palvelutason säilyttäminen. Etelä-Savon pelastuslaitos on organisoitunut koko maakunnan tasoisesti ja Sote-uudistuksen linjauksen mukaan Itä-Savon kuulumisesta Etelä-Savon hyvinvointialueeseen mahdollistaa toiminnan jatkumisen.

4.3. Sote: palvelujen tarve, saatavuus ja laatu sekä sote-tiedonhallinta ja digitalisaatio

Arviointipäällikkö Ritva Kannisto kävi tiiviisti läpi taustamuistion palveluiden tarvetta, saatavuutta ja laatua koskevan osion. Sekä Etelä-Savon alueen että Itä-Savon alueen palvelutarve on suuri. Alueella on ikääntynyt väestö ja sairastavuus on korkealla tasolla. Hallinnollinen ja toiminnallinen integraatio Etelä-Savon alueella on edesauttanut palvelujen yhteensovittamista ja toiminnan kehittämistä. Itä-Savon integroitu organisaatio edesauttaa toiminnan yhteensovittamista niissä kahdessa kunnassa, joissa se järjestää kaikki sote-palvelut. Laadun tarkastelu ei ollut arvioinnin keskiössä.

Puheenjohtaja Kari Hakari kävi läpi taustamuistion Sote-tiedonhallinta ja digitalisaatiota koskevan osion.

Etelä-Savo: Etelä-Savossa on sote-tiedonhallinnassa käytössä useampia tietojärjestelmiä. Alue on mukana Aster-asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankinnassa yhdessä Keski-Suomen, Pohjois-Karjalan ja Vaasan sairaanhoitopiirin kanssa. Tavoitteena on ensimmäisten osien käyttöönotto vuonna 2023. Tiedolla johtaminen on nostettu yhdeksi kehittämiskohteeksi. Alue on mukana Itä-Suomen Sosiaalialan osaamiskeskusten SOSRAKE-hankkeessa, jossa vahvistetaan tiedon tuottamista asiakasrajapinnassa ja tiedon käyttöä johtamisen, toiminnan ja päätöksenteon tukena.

Digitalisaatioon liittyviä kehitysaskelaita on vauhdittanut Covid-19-epidemia, jonka myötä etä- ja videovälitteisten palvelujen ja sote-ammattihenkilöiden välisten konsultaatioiden käyttöönotto lisääntyi. Epidemian aikana käynnistettiin myös virtuaalisen päivätoiminnan pilotti. Sähköisiä asiointikäyntejä oli 23 prosenttia perusterveydenhuollon avohoidon asioinneista, joka on säilynyt samana kuin edellisessä arvioinnissa. Yhtenä tavoitteena on digitaalisten palveluiden ja etäohjauksen käytön lisääntyminen.

Itä-Savo: Itä-Savossa perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa on yhteinen potilastietojärjestelmä. Digitalisaatioon liittyviä kehitysaskelaita on vauhdittanut Covid-19-epidemia, jonka myötä etävastaanottojen käyttöönotto lisääntyi. Sote-ammattilaisten hoitopalaverit ja kokoukset on pidetty sähköisinä etäpalaverina.

Sähköinen asiointi on käytössä lasten ja nuorten chat-palveluna ja aikuisten hoitoonohjauksessa. Perusterveydenhuollon sähköisiä asiointikäyntejä oli varsin vähän, joskin lisääntyvästi. Alueella on käytössä Itä-Savon sairaanhoitopiirin, Savonlinnan kaupungin sekä alueen yritysten ja yhdistysten yhteinen palvelualusta (Yssi.fi), jossa on tapahtumakalenteri, tietoa harrastus- ja vertaistukiryhmistä sekä kotiin tuotavien palvelujen hakemisto.

Kaikille alueille yhteiset tiedonhallinnan tavoitteet vuodelle 2021 ovat:

1. Alueellisen tietojohdamisen kokonaissuunnitelma on tehty.
2. Sähköisten palvelujen saatavuutta on edistetty osana alueellista valmistelua koko maakunnan alueella.
3. Alueella on suunnitelma yhteisten toimintatapojen ja –prosessien tukemiseksi yhtenäisillä, lainmukaisilla tietojärjestelmillä.

Tavoitteiden tarkoituksena on harjoitella tulevaisuuden valtakunnallisten sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteiden huomioon ottamista alueellisessa tiedonhallinnan kehittämistyössä.

4.4. Kustannukset ja investoinnit

Puheenjohtaja Kari Hakari kävi läpi taustamuistion kustannuksia ja investointeja koskevan osion. Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvuennuste on maan keskiarvoa selvästi matalampi, Etelä-Savon sairaanhoitopiirin alueella 6 % ja Itä-Savon sairaanhoitopiirin alueella +1 % vuoteen 2030 mennessä (koko maa 17 %). Tätä selittää ennen kaikkea alueen väestömäärän väheneminen (Etelä-Savo -11 % ja Itä-Savo -19%) vuoteen 2030 mennessä. Ikääntyneiden palvelujen kustannusten kasvuennuste vuoteen 2030 mennessä on Etelä-Savossa 36 % ja Itä-Savossa 32 %, (koko maa 50 %). Väestörakenteen muutoksen perusteella alueen sosiaali- ja terveystalouden reaalkasvuksi ennakoitaan Etelä-Savossa vuosina 2017-2030 keskimäärin 0,5 prosenttia ja Itä-Savossa 0,1 % vuodessa (koko maassa 1,2 %). Tulevien vuosien kustannuksia lisäävät osaltaan myös käynnissä olevat ja suunnitellut investoinnit rakennuksiin (mm. Mikkelin keskussairaalan uudisrakentaminen ja peruskorjaukset).

Alueen tarvevakioidut menot alittavat maan keskitason Etelä-Savossa (0,95) ja ylittävät keskiarvon lievästi Itä-Savossa (1,03). Asukaskohtaiset kustannukset olivat vakioimattomina Etelä-Savossa noin 21 % ja Itä-Savossa noin 32 % suuremmat kuin maassa keskimäärin. Tätä selittää ennen kaikkea ikääntynyt väestö. Pienimmät asukaskohtaiset kustannukset olivat Joroisissa, 3 885 euroa, ja korkeimmat Pertunmaalla, 4 959 euroa. Tarvevakioidut sosiaali- ja terveydenhuollon menot olivat korkeimmat Savonlinnassa 6 % yli maan keskiarvon ja matalimmat Rantasalmella 13 % alle maan keskiarvon. Suhteellisesti suurin osuus muodostui molemmilla alueilla erikoissairaanhoidosta (38 %), jonka osuus kokonaiskustannuksista kasvoi lievästi (+0,5%) Etelä-Savossa ja laski hieman Itä-Savossa. Ikääntyneiden suuresta määrästä johtuen alueen kustannukset erosivat muusta maasta erityisesti kotihoidon sekä ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoidon osalta.

4.5. Koronan vaikutukset ja kokemukset

Erityisasiantuntija Antto Korhonen, valtiovarainministeriöstä (VM), kertoi VM:n olevan mukana STM:n vetovastuulla toteutettavissa neuvotteluissa. VM:n tavoitteena on saada neuvotteluista lisätietoa muun muassa peruspalveluiden tilasta ja kustannuskehityksestä. Rahoituksesta neuvotteluissa ei ole tarkoitus puhua. Mahdollisen lisärahoituksen prosessista ja myöntämisestä on säädetty hyvinvointialueiden rahoituslaissa. Tulevan lainsäädännön toimeenpanossa VM:n näkökulmana on lisäksi jatkuvuuden varmistaminen ja sujuva siirtyminen uuteen rakenteeseen.

Lähtökohta VM:ssä on, että alueilla tule olemaan suuri vastuu ja myös tuki osaaminen oman alueensa hallinnon perustamiseen. Muutos tehdään pitkälti nykyrakenteeseen ja siirryisiin sopimukseen / henkilöstöön perustuen. Julkaistuihin rahoituslaskelmiin tulee suhtautua varauksellisesti, sillä ne muuttuvat vielä moneen kertaan, ennen lopullisia laskelmia.

Koronalla on ollut iso vaikutus kuntatalouteen. Tämän vuoden aikana tulee vielä lisää koronaan liittyviä tukipäätöksiä. VM:n kautta myönnetään vielä loppuvuonna valtionavustuksia sairaanhoitopiireille. Lisäksi peruspalveluiden valtionosuuksia on korotettu ja kuntien yhteisöveron jako-osuutta on kasvatettu. Kuntien valtionosuuden korotukset näkyvät vielä tämän vuoden maksatuksissa. Kustannuksia korvataan kunnille mahdollisimman pitkälti laskennallisin perustein. Kunnille ja muille kuntatoimijoille järjestetään infotilaisuus koronatuista ja niiden laskentaperusteista 24.11.2020. Kuntakohtaisia alustavia laskelmia (ei sisällä syksyn lisätalousarvioesityksen korotuksia) on julkistettu osoitteessa www.vm.fi/kuntatalousohjelma.

4.6. Muut mahdolliset kysymykset

Esiin ei noussut muita kysymyksiä tähän osioon.

5. Alueen keskeiset palveluhaasteet ja valtakunnalliset painopisteet

5.1. Painopisteiden käsittely

Etelä-Savo:

Alueellinen haaste 1. - Toimenpiteet lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen ja ennaltaehkäisevien palvelujen vahvistamiseksi

Arviointipäällikkö Ritva Kannisto esitteli arvioinnin näkökulmasta teemaa. Tilanne on kehittynyt ja parantunut aikaisemmasta. Sosiaalityöntekijöiden saatavuus on parantunut ja lastensuojelun aikarajoissa pysyttiin vuonna 2019. Odotusajat sekä lasten- että nuorisopsykiatrialle olivat keskimääräistä lyhyemmät.

Alueen vastaus: Alueella on tunnistettu kehittämishaasteet. Koko lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen palveluketju on saman hallinnon alla. Henkilökuntaa on koulutettu varhaisen vuorovaikutuksen ryhmämuotoiseen toimintaan sekä nuorten mielenterveyden häiriöiden varhaisinterventioiden toteutukseen.

Alueellinen haaste 2. - Vammaisten kotiin tarjottavien ja välimuotoisten asumispalvelujen saatavuus

Arviointipäällikkö Ritva Kannisto esitteli arvioinnin näkökulmasta teemaa. Vammaispalvelujen kustannukset ovat maan korkeampien joukossa. Vammaispalvelujen käyttäjien määrä on suuri. Palvelujen tarjonta ohjaa palvelujen kysyntää. Henkilökohtaisen avun piirissä olevien henkilöiden määrä oli kasvussa ja on siis edelleen korkea.

Alueen vastaus: Alueella on tunnistettu kehittämiskohteet. Henkilökohtaisen avun tuntimääriä on laskettu ja on luotu keskitetty henkilökohtaisen avun koordinaatio. Kehitysvammaisten laitosasumisen määrä on vähentynyt ja kustannukset ovat vähentyneet. Yhteistyötä Vaalijalan kuntayhtymän kanssa on tiivistetty. Geneerinen/moniammatillinen asiakasohjaus tehostaa toimintaa. Oikeaan suuntaan ollaan menossa.

Vaalijalan kuntayhtymän näkemyksen mukaan vammaisten laitoshoidon tarpeeseen vaikuttaa moniongelmaisuus: kehitysvammaisuus + mielenterveyden häiriöt + alkoholiongelma + peliriippuvuus, joka johtaa laitoshoitoon. Etelä-Savon alueelta puuttuu asumismahdollisuuksia näille moniongelmaisille.

Itä-Savo:

Alueellinen haaste 1 - Erikoissairanhoidon käytön seuranta

Arviointipäällikkö Ritva Kannisto esitteli arvioinnin näkökulmasta teemaa. Vuonna 2019 Itä-Savon erikoissairanhoidon asukaskohtaiset kustannukset olivat edelleen maan kolmanneksi suurimmat, joskin kasvuvauhti edeltävästä vuodesta oli maan pienimpiä ja osuus sote-kokonaiskustannuksista oli hieman edeltävää vuotta pienempi. Lisäksi terveyskeskusten lääkäritilanne on ollut aiemmin huono, ja palvelutarjonnan puutteet perusterveydenhuollon puolella ovat ohjanneet kysyntää erikoissairaanhoitoon.

Alueen vastaus: Itä-Savon alueella päivystyskäynnit suuntautuvat yhteispäivystykseen, jotka tilastoidaan erikoissairanhoidon käynneiksi. Pitäisikö tilastointia kehittää siihen suuntaan, että päivystyskäynnit voitaisiin tilastoida yhteispäivystyskäynteinä, ei erillisinä erikoissairanhoidon tai perusterveydenhuollon käynteinä? Iäkkäiden päivystyskäyttö ei ole suurta, joka kertoo, että iäkkäiden palveluketju toimii.

Alueellinen haaste 2 - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen tähtäävät toimenpiteet

Arviointipäällikkö Ritva Kannisto esitteli arvioinnin näkökulmasta teemaa. Työikäisten sairastavuus, painonhallinta ja tupakoinnin vähentäminen sekä ehkäisevä päihdetyö kaipaavat erityistä huomiota. Voimavarat hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tehtävään työhön ovat niin pienissä kunnissa kuin sairaanhoitopiirissä rajalliset. Sote-nettokäyttökustannuksista suhteellisesti eniten kasvoivat päihdehuollon erityispalvelujen kustannukset.

Alueen vastaus: Alueella on tunnistettu kehittämiskohteet. Tällä hetkellä tehdään selvitystä mielenterveys- ja päihdepalvelujen palvelurakenteesta. Tavoitteena on, että palvelurakenne saataisiin rakennettua painottaen kevyempiä palveluja. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ja kuntien välillä on kehittynyt parhaiten lasten ja nuorten palveluissa.

*Kansallinen haaste 1. - Perustason mielenterveyspalvelujen saatavuus ja laatu
Kansallinen haaste 2. - Ikääntyneiden palvelujen ja terveystieteiden integraatio*

Puheenjohtaja päätti aikataulullisista syistä, että ei käsitelty kansallisia teemoja.

5.2. Mahdollisista jatkotoimenpiteistä sopiminen

Jatkotoimenpiteet pyritään sopimaan valtionavustushankkeiden kautta toteutettavaksi. Näin varmistetaan ja kehitetään myös alueen ja ministeriöiden jatkuvaa vuoropuhelua. Jatkotoimenpiteistä tullaan sopimaan ministeriön ja alueiden kesken.

6. Sote-uudistuksen valmistelua tukevat valtionavustushankkeet

Sote-uudistusta tukevien valtionavustushankkeiden valvojat Taina Mäntyranta (Tulevaisuuden sote-keskus/Etelä-Savo ja Itä-Savo) ja Maarit Hiltunen-Toura (Rakenneuudistus/ Etelä-Savo ja Itä-Savo) esittelivät yhdessä Etelä-Savon sote-uudistuksen muutosjohtaja Sami Sipilän sekä Itä-Savon projektipäällikkö Pia Karttusen (Tulevaisuuden sote-keskus ja Rakenneuudistus-hanke) kanssa hankkeiden tilanteen.

Etelä-Savon ja Itä-Savon Tulevaisuuden sote-keskushankkeet: Hankkeet ovat käynnistyneet hyvin, eikä etenemisessä näyttäisi olevan suuria ongelmia.

Etelä-Savon Rakenneuudistushanke: Hanke etenee suunnitellun mukaisesti kaikilla osa-alueilla. Itä-Savon alueen kunnista Rantasalmi ja Sulkava ovat liittyneet yhteistyöhön. Hankehenkilöstö on rekrytoitu. Viestintään ja kunta-laisten osallistamiseen on panostettu. Hankkeen toteutuksen taustalla on Etelä-Savon sote-uudistuksen muutosohjelma. Toiveena, että Itä-Savon alueen kanssa yhteinen Etelä-Savon hyvinvointialueen valmistelu toteutuisi.

Itä-Savon Rakenneuudistushanke: Rahoitus on myönnetty osa-alueelle 3: Toimintatapojen ja –prosessien uudistaminen ja yhtenäistäminen digitaalisten välineiden avulla ja osa-alueelle 1: Vapaaehtoinen alueellinen valmistelu ja hankekoordinaatio ainoastaan hankkeen koordinaatioon. Hanke on käynnistynyt osa-alueen 3 suunnitelmien teolla. Edelleen ollaan kuitenkin käynnistymis- ja järjestäytymisvaiheessa. Käynnistymistä on viivästänyt uuden potilastietojärjestelmän käyttöönotto.

7. Muut esiin nousevat asiat

Etelä-Savon hyvinvointineuvottelun taustamuistio oli tehty Etelä-Savon alueen tiedoilla. Lisäksi materiaalit ja kutsu menivät vain Etelä-Savon toimijoille. Jatkossa myös Itä-Savon tiedot huomioidaan taustamuistiossa sekä materiaalit ja kutsut lähetetään kaikille tahoille.

Keskusteltiin Etelä-Savon ehdotuksesta Etelä-Savon hyvinvointialueen yhteisestä alueellisen valmistelun etenemisestä. Sovittiin, että Sosiaali- ja terveysministeriö kutsuu Etelä-Savon ja Itä-Savon edustajat yhteistyöpalaveriin.

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelman täydennysshaku avautuu vuoden 2021 alussa. Etelä-Savon ja Itä-Savon on yhdenmukaistettava hakemuksensa vähintäänkin sisällöllisesti.

(Sihteerin lisäys neuvottelujen jälkeen: Etelä-Savon muutosjohtaja Sami Sipilän toivoi sote-uudistusta tukevien valtioavustushankkeiden hallintorakennetta koskevaa lisätietoa muistioon sellaisia muistiota lukevia henkilöitä varten, joille alueen hankkeet eivät ole tuttuja. Täsmennyksenä todettakoon, että Etelä-Savon rakenneuudistushankkeessa osatoteuttajina ovat: Vaalijalan kuntayhtymä, Pieksämäen kaupunki ja Etelä-Savon pelastuslaitos.)

8. Tilaisuuden päätös

Puheenjohtaja kertoi lopuksi vielä jatkotoimenpiteistä. Neuvottelujen sihteeri toimittaa pöytäkirjan viikon sisällä alueen neuvotteluviikon päättymisestä. Neuvottelujen osallistajat kuittaavat pöytäkirjan kahden viikon sisällä

neuvotteluviikon päättymisestä. Huomioidaan, että alueella ei ole virallista hyväksyjätahoa, ennen kuin hyvinvointialueet aloittavat toimintansa.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.05.

LIITTEET

- Liite 1 Etelä-Savon neuvottelun taustamuistio
- Liite 2a STM esitys Etelä-Savon hyvinvointialueneuvottelu
- Liite 2b SM esitys Etelä-Savon hyvinvointialueneuvottelu
- Liite 3 Alueen esitys Etelä-Savo
- Liite 4 THL asiantuntija-arvio